

FN's VERDENSMÅL

GULDBORGSUND KOMMUNE

GULDBORGSUND KOMMUNES INDSATS

Status og eksempler

April 2020

GULDBORGSUND

INDLEDNING

FN's verdensmål for bæredygtig udvikling blev vedtaget af verdens stats- og regeringsledere ved FN Topmøde i september måned 2015. Vedtagelsen markerede en ambitiøs udviklingsdagsorden. Målene trådte i kraft i 2016 og skal sætte kurs mod en mere bæredygtig udvikling.

Verdensmålene udgør 17 konkrete mål, 169 delmål og 240 indikatorer, som forpligter alle FN's 193 medlemslande til at afskaffe fattigdom og sult, reducere uligheder, sikre god uddannelse og bedre sundhed, anstændige jobs og mere bæredygtig økonomisk vækst.

FN's verdensmål er relevante for alle aktører; for politikere, ministerier, regioner, kommuner, myndigheder, uddannelsesinstitutioner, virksomheder, foreninger, NGO'er, borgere, civilsamfund m.fl.

Ser man på kommunernes fokus på verdensmålene, er der stor forskel på, hvordan og hvor meget, der arbejdes med dem. Der er dog ingen tvivl om, at kommunerne kan spille en afgørende rolle både i form af myndighedsrollen og som aktør, der kan gå foran, skabe opmærksomhed og inspiration samt skabe link mellem forskellige aktører.

Med vedtagelsen af planstrategi 2018 besluttede byrådet i Guldborgsund at benytte de 17 verdensmål som pejlemærker og værdigrundlag for kommunens arbejde. Det tværpolitiske mål om en bæredygtig kommune understreger yderligere byrådets fokus på at understøtte social-, økonomisk- og miljømæssig bæredygtighed på strategisk niveau og i de konkrete indsatser.

Guldborgsund Kommune deltager i et forskningsprojekt om FN's verdensmål, som KL og RUC har taget initiativ til. Projektet sætter fokus på kommunernes arbejde med FN's verdensmål og Guldborgsund Kommune er, sammen med Vejle og Gladsaxe Kommuner, case-kommuner og bliver derfor undersøgt. Forskningsprojektet er tre-årigt og afslutter i 2021.

Med budgetforliget 2020 satte byrådet ekstra fokus på det tværpolitiske mål om bæredygtighed. Det betyder, at der er sat fokus på, samt afsat finansiering til, en række tiltag, der understøtter social, økonomisk og miljømæssig bæredygtighed.

I en kommunal organisation med ansvar for en lang række større forskelligartede velfærdsopgaver, kan det være udfordrende at danne sig et samlet overblik over arbejdet med verdensmål og tilsvarende vanskeligt at opnå indblik i fremdrift og målopfyldelse.

I denne statusrapport oplistes konkrete eksempler på, hvordan der arbejdes med verdensmål i Guldborgsund Kommune. Der er afsat én side pr. verdensmål med oplistning af initiativer og konkrete cases, som korresponderer med målet.

Det er i sagens natur ikke muligt eller relevant at synliggøre eller opliste alle initiativer, som gennemføres i forskellige dele af organisationen. Nærværende statusrapport skal derfor mere opfattes som en øjebliksbillede med en samling konkrete eksempler på, hvordan der på tværs af organisationen arbejdes med FN's Verdensmål.

Dermed er der grundlag for en drøftelse af fremadrettet fokus og indsats for Guldborgsund kommunes arbejde med FN's verdensmål.

VERDENSMÅL 1: AFSKAF FATTIGDOM

AFSKAFFE ALLE FORMER FOR FATTIGDOM I VERDEN.

Verdensmålet vil have varierende betydning i forskellige dele af verden, men det kan handle om at sætte fokus på fattige og socialt udsatte, arbejde med fattigdoms-bekæmpelsesprogrammer, opbygge socialt sikkerhedsnet, sikre alle adgang til et hjem med basale ydelser, opbygge modstandsdygtighed, mobilisere ressourcer mv.

Strategisk ophæng i Guldborgsund Kommune

- Kerneopgave: at styrke borgernes muligheder for at mestre egen tilværelse
- Tværpolitisk mål: At alle kommer godt fra start i livet
- Tværpolitisk mål: at alle får en uddannelse eller kommer i beskæftigelse
- Tværpolitisk mål: mangfoldige fællesskaber
- Det guldborgsundske mindset: tidlig og rettidig indsats
- Det guldborgsundske mindset: helhedsorienteret tilgang

Eksempler på indsatser i Guldborgsund Kommune

- Uddannelsesforløb for ledige, herunder særligt tilrettelagte uddannelser rettet imod brancheområder med jobåbninger i forbindelse med de større infrastruktur-projekter (Storstrømsbro, Femern Bælt mv.).
- Sammenhængende koordineret ungeindsats for unge under 25 år således, at de bliver klar til at påbegynde ungdomsuddannelser eller komme i beskæftigelse
- Beskæftigelsestilbud med henblik på at uddannelsesafklare, uddannelsesmotivere samt mindske frafald fra uddannelse
- De unge får uddannelsespålæg og klædes på til at påbegynde uddannelse
- Fremmødestrategi for grundskole elever
- Læringsforløb for og sprogvurdering af børn fra 3 års alder kombineret med læseløft og dysleksistrategi i indskoling
- Etablering af løntilskud- og virksomhedspraktikpladser
- Iværksætterforløb, hvor ledige får rådgivning og vejledning om etablering af egen virksomhed
- "Lommepegeprojekt", hvor brugere på værestedet Perronen tilbydes følording i forhold til Entreprenør-virksomhedens "byviceværtfunktion" og dermed deltager i samfundets fællesskab
- Nyttejobs på teknik- og miljøområdet; Ordningen er fysisk placeret i Horbelev og omfatter kompetenceudviklingsforløb for 50 personer rettet imod teknik- og miljøområdets drift
- Samarbejde med boligselskaber for almene boliger til alle – i alle størrelser (lejeboliger til alle)
- Tidlig indsats og fokus på barnets første 1000 dage, herunder tiltag i tandpleje, PPC og sundhedsplejerske mv,
- Tidlig indsats og opsporing af borgere, der har brug for et hjælpende hånd og rehabilitering
- Tværfaglig rehabiliterende indsats hvor alle udekørende hjemmeplejegrupper koordinerer, reflekterer og gennemfører helhedsorienteret tværfaglig indsats
- Fortsat styrkelse og implementering af den tidlige fælles opsporings- og refleksionsmodel omkring familien, GUSA 2,0 og børnelinealen

Centrale samarbejdspartnere

Skoler, uddannelsesinstitutioner, frivillige, foreninger m.fl.

En konkret case

Fremtidens Saxenhøj.

For at imødekomme efterspørgsel og sikre boliger til alle, er der i 2019 truffet beslutning om at afsætte finansiering til etablering af "skæve" lejeboliger som led i udviklingsplanen "Fremtidens Saxenhøj". Målgruppen til de nye boliger, er hjemløse med misbrug, psykiske vanskeligheder og særegen levevis.

VERDENSMÅL 2: STOP SULT

STOPPE SULT, OPNÅ FØDEVARESIKKERHED OG FORBEDRET ERNÆRING SAMT FREMME BÆREDYGTIGT LANDBRUG.

Verdensmål 2 handler blandt andet om at sætte fokus på fejlernæring, sikre adgang til næringsrige fødevarer, landbrugets produktivitet, modstandsdygtige landbrugsproduktioner, diversitet i afgrøder, forskning og teknologiudvikling, bæredygtige fødevarerproduktionssystemer, vejforhold, forbedring af land- og jordkvalitet mv.

Strategisk ophæng i Guldborgsund Kommune

- Strategisk målsætning om gode rammer for sundhed og hverdagsliv
- Tværpolitisk mål: at flere lever sunde liv
- Tværpolitisk mål: bedre rammer for erhvervsliv og iværksætter

Eksempler på indsatser i Guldborgsund Kommune

- Morgenmad på en række af grundskolerne giver eleverne en sund start på dagen, grundlægger gode vaner og skaber de bedste forudsætninger for, at eleverne får noget ud af undervisningen.
- Et kontinuerligt fokus på at understøtte, at det sunde valg er det lette valg
- MULD Lolland-Falster: Samarbejde med Business Lolland-Falster og Lolland Kommune om netværk for lokale producenter og restauranter, som bruger Lokale fødevarer i deres virksomhed
- I regi af MULD er der indgået samarbejde med Madens Folkemøde og FOOD Denmark om planlægning og afvikling af det landsdækkende formøde om mad: Madens Folkemøde
- Sikre adgang til landbrugsjord og understøtte gode rammevilkår for landbruget
- Understøtte landbruget via Business Lolland-Falster og herunder fokus på nye, relevante af afgrøder
- I regi af samarbejdsaftalen med RUC er der indgået forsknings-samarbejde om foodtech og fødevarerinnovation med sigte på fødevarer-, afgrøde-, teknologiudvikling mv.
- I regi af bioøkonomisk vækstcenter samarbejdes med forsknings- og videninstitutioner om diversitet i afgrøder (tang, fisk på stald, larver mv.) og udvikling af lokale produktioner
- Økonomiske tilskud til bæredygtige fødevarerinitiativer via kommunens puljer.

Centrale samarbejdspartnere

Business Lolland-Falster, VKST/Dansk Landbrug Sydhavsøerne, landbruget, regionen/broen til bedre sundhed, fælleskøkkenet m.fl.

Et par konkrete case

Quinoa dyrkning på Lolland-Falster

Business Lolland-Falsters fokus på at tænke innovation ind i landsdelens stærke landbrugs- og fødevareresektor har betydet, at der er igangsat forsøgsdyrkning af quinoa. Quinoa er en næringsrig og sund afgrøde med oprindelse i Andesbjergene. Forsøgene har været succesfulde, hvilket har ført til en række drøftelser med flere større danske aktører om produktions- og købsaftaler. Ved Dansk Bioøkonomi Konference 2019 i Sakskøbing var der smagsprøver på en nyudviklet ret fra Fælleskøkkenet; en såkaldt quinella, der er en slags "paella", baseret på quinoa og den invasive kutling-fisk.

MULD Lolland-Falster

På baggrund af en potentialeanalyse af fødevarerproduktion og fødevarereturisme, er der iværksat et tværkommunalt netværk af fødevareraktører (producenter og restauranter/virksomheder, der bruger lokale fødevarer). MULD Lolland-Falster, et netværk af lokale aktører, som samarbejder om at fremme lokal efterspørgsel og samarbejde. Netværkets første store opgave var en samlet præsentation på Madens Folkemøde 2019, hvilket var en succes, og der arbejdes nu videre med initiativer og tiltag, som kan fremme afsætning og udvikling af lokale produkter baseret på lokal produktion.

VERDENSMÅL 3: SUNDHED OG TRIVSEL

SIKRE ET SUNDT LIV FOR ALLE OG FREMME TRIVSEL I ALLE ALDERSGRUPPER.

Det handler blandt andet om at modvirke smitsomme sygdomme og epidemier, forebyggelse og behandling, rusmidler, adgang til essentielle sundhedsydelser af høj kvalitet, reducere luft-, vand- og jordforurening, fastholdelse, uddannelse og tiltrækning af sundhedsarbejdere mv.

Strategisk ophæng i Guldborgsund Kommune

- Strategisk målsætning: Gode rammer for sundhed og hverdagsliv
- Tværpolitisk mål: at flere lever sunde liv
- Tværpolitisk mål: at flere borgere bosætter sig og bliver her

Eksempler på indsatser i Guldborgsund Kommune

- Fokus på borgerdrevne løsninger: Afdækning og koordinering af sundhedstilbud ud fra borgernes ønsker og behov
- Rehabiliteringsindsats med fokus på tværfagligt samarbejde
- Kvalitetsudviklingsprojekt "sammen om min vej" sætter fokus på det nære sundhedsvæsen og på at sikre et sammenhængende forløb for udsatte borgere
- Deltagelse i "Røgfri fremtid" – et samarbejdsprojekt, hvor Guldborgsund Kommune, Kræftens Bekæmpelse, TrykFonden, en række øvrige kommuner deler viden, erfaringer og inspiration til tiltag, der kan understøtte indsatsen for, at færre begynder at ryge.
- Rygepolitik og tilbud om rygestop kurser mv.
- Diverse folkesundhedstiltag, information og undervisning i sund livsstil
- Visionskommune "Bevæg dig for livet", hvor Guldborgsund Kommune samarbejder med DIF, DGI, foreningsliv m.fl. om at understøtte mere sundhed, bevægelse og trivsel
- Tiltrækning og fastholdelse af sundhedspersonale – også fokus på sundhedsuddannelser lokalt
- Broen til bedre sundhed er et tværfagligt samarbejde med fokus på at forbedre sundheden i Lolland og Guldborgsund Kommuner. Initiativet omfatter forskning samt udvikling og gennemførelse af konkrete forbedrings-indsatser
- HR og Arbejdsmiljø har løbende fokus på rekruttering og fastholdelse af arbejdskraft
- Samarbejde med Aktionsuniversitetet med fokus på lederudvikling og omsætning af de politiske visioner om "Det rige og sunde hverdagsliv" (se casebeskrivelse nedenfor)
- Rekruttering af sundhedspersonale i tæt samarbejde med de lokale uddannelsesinstitutioner, nabokommuner m.fl. Indsatsen omfatter blandt andet onboardingforløb for nye ansatte, opkvalificerings- og videreuddannelsesforløb, "guldmodellen (særlige forløb for ledige så de opnår de rette forudsætninger for at gennemføre en SOSU-uddannelse), omlægning af praktikmodel mv.

Centrale samarbejdspartnere

Sygehus, region, uddannelsesinstitutioner, DGI, DIF, foreninger m.fl.

Et par konkrete cases

Madfællesskaber Lolland-Falster

Madfællesskab Lolland-Falster er et samarbejde mellem Madkulturen og Guldborgsund og Lolland Kommuner om at styrke en sund og inkluderende mad- og måltidskultur i foreningslivet og lignende fællesskaber. Initiativet sætter fokus på måltidets rolle som social løftestang og på at sikre, at sund mad og gode råvarer sættes på dagsordenen. Alle aldersgrupper deltager i de mange madfællesskaber, der arrangeres i forskellige dele af geografien.

Lederudvikling og omsætning af de politiske visioner om "Det rige og sunde hverdagsliv"

I et lederudviklingsforløb, der gennemføres i samarbejde med Aktionsuniversitetet udvikles nye organiseringsformer med afsæt i FN's verdensmål. I det strategiske arbejde med at skabe merværdi og velfærd, sættes fokus på at gentænke velfærdsindsatsen i en helhedsorienteret forståelse med borgerne i centrum. Det handler om et opgør med en organisering, hvor det er administrative systemer, ydelser og organisering, som er styrende for den værdi og velfærd, som møder borgerne. De nye organiseringsformer vil reelt tage afsæt i borgernes behov og den helhed, livet er, og sætte fokus på at skabe optimale mulighedsrum og begivenheder i mødet med borgerne.

VERDENSMÅL 4: KVALITETSUDDANNELSE

SIKRE ALLE LIGE ADGANG TIL KVALITETSUDDANNELSE OG FREMME ALLES MULIGHEDER FOR LIVSLANG LÆRING.

Det handler om at sikre dagtilbud af høj kvalitet, adgang til inkluderende grundskoler og ungdomsuddannelser, adgang til teknisk-, erhvervs- og videregående uddannelser, fokus på at øge antal unge og voksne med uddannelse, kompetencer og færdigheder, livslang læring, kvalitet i uddannelsessystemet mv.

Strategisk ophæng i Guldborgsund Kommune

- Strategiske målsætning om uddannelse, dannelse og ambitioner
- Tværpolitisk mål: at alle kommer godt fra start i livet
- Tværpolitisk mål: at alle får en uddannelse eller kommer i beskæftigelse
- Tværpolitisk mål: At Nykøbing er stærk hovedby
- Tværpolitisk mål: at talent og potentialer udvikles

Eksempler på indsatser i Guldborgsund Kommune

- Budgetaftale 2020 sætter fokus på sammenhængende skoleforløb ved overgang fra dagpasningstilbud til førskoletilbud (der skal sikres gode førskoletilbud til alle)
- Understøtte god opstart i og overgang mellem dagtilbud, grundskoler, SFO, ungdomsuddannelser mv.
- Budgetaftale 2020 afsætter finansiering til etablering af skovbørnehave ved Landsbyordningen i Eskilstrup.
- Præsentation af uddannelsesmuligheder allerede fra 4. klassestrin og dannelsessamtale med UU-vejledere på 6. klassestrin
- Afdække virksomhedernes behov for kvalifikationer og arbejdskraft
- Samarbejdsaftale med RUC med fokus på samarbejde med studerende og deres vejledere, forskningssamarbejde, supplere de eksisterende uddannelser med kurser/talentforløb mv.
- Interessevaretagelses- og netværksindsats med fokus på at styrke, konsolidere og videreudvikle et godt uddannelsesudbud i Uddannelsesbyen Nykøbing Falster
- Det såkaldte "Study in Nyk"- samarbejde mellem kommune, Business Lolland-Falster og uddannelsesinstitutionerne har fokus på at konsolidere og styrke de eksisterende uddannelser og på løbende at overveje videreudvikling af uddannelsesudbuddet
- En fælles indsats for at sikre god velkomst og modtagelse af nye studerende, herunder blandt andet udlevering af goodybag med information og tilbud i området, afholdelse af introarrangementer, koncerter samt faglige arrangementer i samarbejde med byen og foreningerne, tag over hovedet garanti mv.
- KOMPAS: metodisk sammenhængende læringsmiljøer
- Samarbejdsaftale med RUC skaber grundlag for en række samarbejdsaktiviteter på erhvervs- og uddannelsesområdet og herunder også udvikling og gennemførelse af talentforløb hos de lokale uddannelsesinstitutioner.

Centrale samarbejdspartnere

Strategisk uddannelsesforum/alle uddannelsesinstitutioner, nabokommuner ift. uddannelsesudbud, RUC m.fl.

En konkret case

Afhjælpning af erhvervslivets efterspørgsel efter plastkompetencer

I regi af vækstprogram for Lolland, Guldborgsund og Vordingborg Kommuner blev der sat fokus på, at en lang række virksomheder efterspurgte plastkompetencer. Selve plastmager uddannelsen udbydes kun i Jylland og vil være for omkostningskrævende at opstarte nye udbud af. Derfor blev der iværksat en målrettet indsats med et lokalt udbud af de konkrete kurser, som erhvervslivet efterspurgte. En lang række ansatte gennemførte kursusforløb og har derfor opnået de fornødne kompetencer. Fremadrettet vil CELF løbende samarbejde med plastmager uddannelsen om at kunne udbyde toninger og kurser som efterspørges af erhvervslivet.

VERDENSMÅL 5: LIGESTILLING MELLEM KØNNENE

OPNÅ LIGESTILLING MELLEM KØNNENE OG STYRKE KVINDERS OG PIGERS RETTIGHEDER OG MULIGHEDER.

Det handler om at sikre ligestilling, modvirke diskrimination og sikre lige adgang til lederskab og ligeløn mv.

Strategisk ophæng i Guldborgsund Kommune

- Strategisk målsætning: Uddannelse, dannelse og ambitioner; gode muligheder for at blive den bedste udgave af sig selv
- Tværpolitisk mål: at alle kommer godt fra start i livet

Eksempler på indsatser i Guldborgsund Kommune

- Kommunen har en ligestillingspolitik, der udstikker målsætninger for ligestilling. Der er fokus på at sikre, at sammensætningen af ansatte afspejler mangfoldigheden i befolkningen og undgår enhver form for forskelsbehandling begrundet i eksempelvis handicap, køn, seksuel orientering, politisk anskuelse, region, etnisk oprindelse mv.
- Fokus på de særlige sundheds- og trivsels-udfordringer, som mænd til tider rammes af (se casebeskrivelse).
- Kvalitetsrapport for grundskolen og fokus på drenges og pigers trivselsproblemer

En konkret case

Mænds sundhed

Via deltagelse i "Kommuneforum for mænds sundhed", sættes der fokus på at imødegå tendensen til, at danske mænd lever kortere tid end kvinder og oftere rammes af sygdomme. Via deltagelse i forummet igangsættes initiativer, der kan afhjælpe og løse de trivsels- og sundhedsudfordringer, som særligt mænd rammes af.

VERDENSMÅL 6: RENT VAND OG SANITET

SIKRE BÆREDYGTIG ADGANG OG FORVALTNING AF VAND OG SANITET FOR ALLE.

Målet fokuserer på at sikre adgang til sikkert drikkevand, reducere forurening, forvaltning af vandressourcer, minimere udslip af skadelige kemikalier og materialer, beskytte og gendanne vandrelaterede økosystemer mv.

Strategisk ophæng i Guldborgsund Kommune

- Strategisk målsætning: gode rammer for sundhed og hverdagsliv
- Strategisk målsætning: en bæredygtig kommune
- Det guldborgsundske mindset: tidlig og rettidig indsats

Eksempler på indsatser i Guldborgsund Kommune

- Naturgenopretnings-indsatser blandt andet Horreby Lyng
- Løbende fokus på grundvandsinteresser og grundvandsbeskyttelse
- Indsatser for at sikre rent vandmiljø og sikker vandforsyning
- I Guldborgsund Kommunes arbejdes der med at sikre vores grundvand og dermed vores drikkevand. Guldborgsund Kommune står for forvaltning og løbende kontrol af vandet
- Med fokus på at bevare rent og bæredygtigt grundvand er der iværksat udarbejdelse af indsatsplan til beskyttelse af boringer
- Via frivillige aftaler med landbruget, implementeres aftale om sprøjtefrie boringsnære beskyttelsesområder
- Vandgruppen arbejder med bæredygtig indvinding af råvand til beskyttelse af vandkvaliteten

Centrale samarbejdspartnere

Guldborgsund Kommune samarbejder med vandværker, brancheorganisationer og de større lodsejere om grundvandsinteresser (grundvandsdannelse) m.fl.

En konkret case

Bæredygtig vandforsyning

For at sikre bæredygtig vandforsyning, har vandgruppen i Guldborgsund Kommune igangsat samarbejde mellem vandforsyningerne i henholdsvis Østfalster og Lolland/Nysted. Samarbejdet handler om at sikre bæredygtig vandforsyning i fremtiden og om samdrift, forsyningsforbindelser, energi- og omkostningseffektivitet mv.

VERDENSMÅL 7: BÆREDYGTIG ENERGI

SIKRE ALLE ADGANG TIL PÅLIDELIG, BÆREDYGTIG OG MODERNE ENERGI TIL EN OVERKOMMELIG PRIS.

Det handler om energiforsyning, energieffektivisering, at øge andelen af vedvarende energi, forskning, investeringer i energiinfrastruktur og ren energiteknologi mv.

Strategisk ophæng i Guldborgsund Kommune

- Strategisk målsætning: flere arbejdspladser
- Tværpolitisk mål: en bæredygtig kommune
- Tværpolitisk mål: Bedre rammer for erhvervsliv og iværksætter

Eksempler på indsatser i Guldborgsund Kommune

- Via bioøkonomisk Vækstcenter sættes der løbende fokus på muligheder for udvikling og implementering af vedvarende energi. Ved den årlige "Dansk Bioøkonomi Konference" samles alle relevante aktører og der er fokus på at fremvise state of the art og samarbejde om at finde fælles veje til realisering af nye løsninger inden for bæredygtig energi
- Vedvarende energi og herunder beslutning om større solcelleanlæg (se mere casebeskrivelse)
- Klimatilpasningsplan
- ESCO projekt: reduktion af energiforbrug i kommunens egne bygninger
- Afsættelse af ressourcer til projekter, der kan fremme den grønne omstilling såsom eksempelvis SolLok (se mere under casebeskrivelse).

Centrale samarbejdspartnere

Guldborgsund Kommune samarbejder med viden- og forskningsinstitutioner, nabokommuner, foreninger, virksomheder, forsyningsselskaber m.fl.

En konkret case

Store solcelleanlæg og projekt SolLok

Byrådet vedtog i august 2019 at arbejde videre med store solcelleanlæg, der tilsammen, hvis de alle realiseres, giver bæredygtig strøm til over 300.000 personer. Solcelleanlæggene placeres på landbrugsjord og det CO2 udslip der har været ved pløjning af jorden vil dermed forsvinde. Områderne med solcelleanlæg bliver ikke tilført gødning eller bekæmpelsesmidler og det fjerner risikoen for at grundvandet forurennes. Erhvervsstyrelsen har i december 2019 bevilget tilskud til det såkaldte udviklingsprojekt "SolLok", som er et samarbejde med lokalområde Nørre Alslev om, hvordan man lokalt kan etablere større solcelleanlæg i nærområdet.

VERDENSMÅL 8: ANSTÆNDIGE JOBS OG ØKONOMISK VÆKST

FREMME VEDVARENDE, INKLUSIV OG BÆREDYGTIG ØKONOMISK VÆKST, FULD OG PRODUKTIV BESKÆFTIGELSE SAMT ANSTÆNDIGT ARBEJDE TIL ALLE.

Verdensmålet sætter fokus på økonomisk produktivitet, kreativitet og innovation, iværksætteri, bæredygtig turismeudvikling, reduktion af antal unge uden uddannelse eller beskæftigelse, understøtte anstændige jobs til alle mv.

Strategisk ophæng i Guldborgsund Kommune

- Strategisk målsætning: Flere arbejdspladser
- Tværpolitisk mål: Bedre rammer for erhvervsliv og iværksætteri
- Tværpolitisk mål: At alle får en uddannelse eller kommer i beskæftigelse
- Tværpolitisk mål: at alle kommer godt fra start i livet

Eksempler på indsatser i Guldborgsund Kommune

- Uddannelsesforløb for ledige, herunder særligt tilrettelagte uddannelser rettet imod jobåbninger i forbindelse med de større infrastruktur-projekter (Storstrømsbro, Femern Bælt mv.).
- Løbende fokus på mulighederne for at sikre arbejdsprøvning, herunder eksempelvis i sociale virksomheder mv.
- Kontrakt/samarbejdsaftale med Business Lolland-Falster om erhvervsservice og om at understøtte erhvervsliv og iværksætteri
- Bioøkonomisk Vækstcenter sikrer fokus på lokale bioressourcer og på at gøre viden og vidennetværk lettilgængelig for erhverv og iværksættere
- Bæredygtig turismeudvikling og herunder fokus på ankomst og velkomst (bedre og mere systematisk information) samt udvikling og tilrettelæggelse af events og aktiviteter for turister
- Understøtte synlighed og informationsdeling via udvalgte platforme, herunder Naturlandet, hjemmesider og facebooksider, Visitsiden, Kulturonaut mv.
- Udvikling og vedtagelse af bosætningsstrategi med fokus på tiltrækning og fastholdelse af borgere
- Initiativerne "nyttejobs" og "lommepegeprojekt" (beskrevet under verdensmål 1) har begge fokus på at hjælpe borgere ind på arbejdsmarkedet.

Centrale samarbejdspartnere

Business Lolland-Falster, LAG Lolland-Falster, viden-, forsknings- og uddannelsesinstitutioner m.fl.

Et par konkrete cases

Nye jobs og bæredygtig vækst med blå bioøkonomi (fisk, skaldyr og tang i cirkulær økonomi).

Via bioøkonomisk vækstcenter sættes der indgående fokus på nye jobs og bæredygtig vækst med blå bioøkonomi, herunder fisk, skaldyr og tang. Som kystkommune fokuserer Guldborgsund på at skabe rammer og inspirere erhverv og iværksættere til at udnytte vækstpotentialet, så havets ressourcer kan skabe nye job og flere bæredygtige produkter fra Lolland Falster. Både tang, muslinger samt kutling og fisk dyrket på land er "nyt" både for erhverv, uddannelser og forbrugere; derfor kommer blå job og vækst hverken nemt eller hurtigt – det vil være et langt sejt træk. Til gengæld betyder lokal innovation og udvikling af bæredygtig blå bioøkonomi, at Guldborgsund får en ny attraktionsværdi for studerende, universiteter og andre viden-institutioner, som kan være med til at udvikle løsninger og sunde business cases. Fokus på og viden om livet under vandoverfladen bliver nu også integreret i den lille turisme og introduceret for skolebørn. Centrale samarbejdspartnere i indsatsen er Agri-Aqua Innovation Denmark (Aarhus universitet, Teknologisk Institut, Orbicon, Dansk Landbrug Sydhavsøerne, Business Lolland-Falster, Bioøkonomisk Vækstcenter), ABSALON, Teknisk Gymnasium, Postholderens sted, Stubbekøbing sejlkлуб, RUC, ABSALON, Fælleskøkkenet m.fl.

Uddannelsesforløb for ledige rettet specifikt mod eksisterende og kommende jobåbninger

I forbindelse med udvikling og opstart af Storstrømsbro byggeriet har Guldborgsund og Vordingborg Kommuner i samarbejde med de relevante uddannelsesinstitutioner, konsortierne, erhvervsorganisationerne m.fl. gennemført en række målrettet kursus- og uddannelsesforløb for ledige med fokus på de kommende jobåbninger i dette og kommende større anlægsbyggerier.

VERDENSMÅL 9: INDUSTRI, INNOVATION OG INFRASTRUKTUR

BYGGE ROBUST INFRASTRUKTUR, FREMME INKLUSIV OG BÆREDYGTIG INDUSTRIALISERING OG UNDERSTØTTE INNOVATION.

Målet sætter fokus på udvikling af pålidelig, bæredygtig og robust infrastruktur, virksomheders og borgeres adgang til finansiering og lånemuligheder, adgang til informations- og kommunikationsteknologi mv.

Strategisk ophæng i Guldborgsund Kommune

- Tværpolitisk mål: Gode rammer for iværksætteri og erhvervsudvikling
- Tværpolitisk mål: mere mobilitet og sammenhæng

Eksempler på indsatser i Guldborgsund Kommune

- Via deltagelse i det internationale projekt "Cities Multimodal" identificeres løsninger til bedre offentlig transportservice og herunder også cykelruter.
- Via deltagelse i det internationale projekt "Interconnect" samarbejder Guldborgsund Kommune med partnere i det sydlige østersøområde om at finde løsninger til bedre offentlig transportservice generelt set og mellem land- og byområder i kommunen.
- Med budgetforlig 2020 sættes der fokus på fremme af cykel-infrastruktur ved blandt andet at ansøge statslige puljer til fremme af cykling.
- Bredbåndsindsats under den såkaldte "guldborgsundmodel", som nu bliver bredt ud til de øvrige kommuner i Region Sjælland (se mere i casebeskrivelse nedenfor).
- Kontrakt/samarbejdsaftale med Business Lolland-Falster om erhvervsservice og om at understøtte erhvervsliv og iværksætteri
- I samarbejde med Business Lolland-Falster arbejde offensivt på tiltrækning af produktion og investeringer
- Edison-initiativ for folkeskolerne
- Vækstforløb for eksisterende virksomheder i regi af Vækstprogram Lolland-Guldborgsund-Vordingborg

Centrale samarbejdspartnere

Business Lolland-Falster, erhvervslivet, skoler og uddannelsesinstitutioner, nabokommuner m.fl.

Et par konkrete cases

Ny robot minimerer spild hos virksomheden Metalcolour A/S i Nykøbing Falster

I regi af vækstprogram Lolland-Guldborgsund-Vordingborg har Business Lolland-Falster været tovholder for et robotforløb, der klæder virksomheder på til at investere i robotteknologi. En af deltagerne i forløbet er virksomheden Metalcolour, der eksporterer lakeret aluminium til brug for bilindustrien. Via deltagelse i robotforløbet har virksomheden fået rådgivning af uvildige eksperter fra Teknologisk Institut, der kan finde ud af, hvilke robotteknologiske løsninger, som kan være til gavn for de enkelte virksomheder. Metalcolors investeringer i ny robot betyder, at aluminiumsrullerne svejdes på nye måder og virksomheden kan minimere deres spild med omkring 70 procent. I alt 22 virksomheder har deltaget i vækstprogrammets robotforløb.

Bredbåndsindsats "Guldborgsundmodellen"

For at imødegå udfordringerne med dårlig digital dækning i mange dele af den i alt 900 km² store geografi, iværksatte kommunen i 2016 startede en offensiv mobil- og bredbåndsindsats. Ud fra en tese om, at borgere og virksomheder gerne vil have hurtigere bredbånd, og at leverandørerne gerne vil levere det, hvis der er et tilstrækkeligt kundepotentiale, blev indsatsen tilrettelagt. Den såkaldte Guldborgsund model består i at ansætte en bredbåndskonsulent, der kan "bygge bro" mellem markedet/lokalområderne og leverandører ved at hjælpe "ildsjæle" i lokalområderne med at synliggøre sig over for leverandører, samt at skabe kontakt mellem de to. Der er opnået store forbedringer i den lokale dækning og en god dialog mellem kommune, borgere/virksomheder og leverandører, der nu fremhæver Guldborgsund Kommune som et mønstereksempel, som andre kommuner kan følge.

VERDENSMÅL 10: MINDRE ULIGHED

REDUCERE ULIGHED I OG MELLEM LANDE.

Målet sigter på at sikre lige muligheder for alle samt understøtte, at alle kan blive en del af arbejdsfællesskabet mv.

Strategisk ophæng i Guldborgsund Kommune

- Strategisk målsætning: Uddannelse, dannelse og ambitioner
- Tværpolitisk mål: at alle kommer godt fra start i livet
- Tværpolitisk mål: at alle for en uddannelse eller kommer i beskæftigelse
- Tværpolitisk mål: at flere lever sunde liv
- Tværpolitisk mål: mangfoldige fællesskaber

Eksempler på indsatser i Guldborgsund Kommune

- Uddannelsesforløb for ledige, herunder særligt tilrettelagte uddannelser rettet imod brancheområder med jobåbninger i forbindelse med de større infrastruktur-projekter (se casebeskrivelse under verdensmål 8)
- Sammenhængende koordineret ungeindsats for unge under 25 år således, at de bliver klar til at påbegynde ungdomsuddannelser eller komme i beskæftigelse
- Beskæftigelsestilbud med henblik på at uddannelsesafklare, uddannelsesmotivere samt mindske frafald fra uddannelse
- Fremmødestrategi for grundskole elever samt læringsforløb for og sprogvurdering af børn fra 3 års alder kombineret med læseløft og dysleksistrategi i indskoling
- Tidlig indsats og fokus på barnets første 1000 dage, eks. tandpleje, PPC og sundhedsplejerske mv.
- Med fokus på at sikre lige adgang til naturen for alle, er der truffet beslutning om at etablere en habiliteringspark/vinterhave for borgere med kognitive og fysiske handicap og funktionsnedsættelser. Parken forbedrer den fysiske og mentale sundhed og styrker fællesskaber.
- Understøtte Folkets Hus i Nørre Alslev m.fl. Folkets Hus afholder fællesaktiviteter for udsatte borgere med fokus på at videreudvikle ressourcer og potentialer
- Værestedet Perronen for socialt udsatte; via samarbejdsaftale med værestedet finansierer kommunen en del af driften. For nyligt har kommunen bevilget 500.000 kr. til renovering af køkken og café, som betyder at brugerne nu får ordentlig plads og gode forhold
- Forsøgsprojekter med fokus på at imødekomme mobilitetsbehov for borgere i landdistrikter, hvor der ikke er busdækning
- Guldborgsund deltager i og støtter op om den landsdækkende folkebevægelse mod ensomhed, der blandt andet handler om "Vi spiser sammen" arrangementer i uge 17 og uge 45. Ældresagen og en række foreninger byder ind og tager en aktiv rolle for at understøtte arrangementerne.
- Guldborgsund deltager i og understøtter "March mod ensomhed"
- Broen Guldborgsund støtter socialt udsatte børn og unge med kontingenter og udstyr til idræt eller andre fritidsaktiviteter mhp. at sikre, at børnene kan være en del af et positivt fællesskab
- Initiativerne "nyttejobs" og "lomme pengeprojekt" (beskrevet under verdensmål 1)

Centrale samarbejdspartnere

Uddannelsesinstitutioner, foreninger, institutioner m.fl.

Et par konkret case

Projekt: socialsygeplejerske til botilbud i socialpsykiatrien

I socialpsykiatrien er der i alt 79 pladser i botilbuddene, som er rettet imod borgere med dobbeltdiagnoser, hjerneskade og svære psykiske lidelser. Ud fra en konstatering af, at langt størstedelen af borgerne i socialpsykiatrien og har somatiske lidelser og problemstillinger, er der iværksat et projekt hvor socialsygeplejersker tilknyttedes botilbud. Formålet er at forbygge uhensigtsmæssige indlæggelser, styrke den sundhedsfaglige indsats samt bygge bro fra vores tilbud til andre relevante aktører.

GUSA samarbejdsmodel sikrer helhedsorienteret indsats og involvering af udsatte familier

Guldborgsund Kommunes opsporings- og reflektionsmodel (GUSA) skaber mulighed for, at familier og professionelle kan samarbejde om at finde ressourcer og problemløsninger i udsatte familier. Det betyder konkret, at der findes helhedsorienterede løsninger sammen med familierne, hvilket har en konfliktnedtrappende effekt.

VERDENSMÅL 11: BÆREDYGTIGE BYER OG LOKALSAMFUND

GØRE BYER, LOKALSAMFUND OG BOSÆTTELSER INKLUDERENDE, SIKRE, ROBUSTE OG BÆREDYGTIGE.

Verdensmål 11 handler om bæredygtig byudvikling og boligplanlægning, styrkelse af natur- og kulturarven, sikre involverende og tilgængelige grønne offentlige rum, skabe gode forbindelser mellem by, opland og landdistrikter mv.

Strategisk ophæng i Guldborgsund Kommune

- Tværpolitisk mål: en bæredygtig kommune
- Tværpolitisk mål: at vores landdistrikter er attraktive
- Tværpolitisk mål: at Nykøbing er stærk hovedby
- Tværpolitisk mål: at flere borgere bosætter sig og bliver her

Eksempler på indsatser i Guldborgsund Kommune

- I Kommuneplan, som byrådet vedtog i 2019, er truffet beslutning om udvikling og gennemførelse af strategiske byudviklingsprojekter såsom eksempelvis Havne- og byudvikling i Nykøbing Falster, Stubbekøbing og Sakskøbing, byudvikling i Nykøbing Falsters Grønne Hjørne/Ydre Østerbro mv.
- Landdistriktsudvikling via dialog med lokalområder, samarbejde med foreninger, fællesskaber, ildsjæle, kultur-, sports- og fritidsklubber, blandt andet i regi af det særlige §17, stk. 4 Udvalg for Landdistrikter og Turisme (LTU).
- Tilskud til lokale udviklingsprojekter, som fx Bevægelsesparken i Nørre Alslev og Pitstop Idestrup, hvor der skabes nye, multifunktionelle samlingssteder i samarbejde med lokale initiativtagere.
- Tilskud fra Kommunens puljer til lokal udvikling (Bosætningspulje, Kulturpulje, Landdistriktpulje mv.)
- Udvikling og vedtagelse af kulturpolitik med fokus på at styrke koordinering, aktiviteter og synlighed på kulturområdet
- Understøtte synlighed og informationsdeling via udvalgte platforme, herunder "Minlandsby"-app, Naturlandet, hjemmesider og facebooksider (Guldborgsund Kommune, Vores Guldborgsund mv.). Visit Lolland-Falster, Boblberg og Kulturonaut.
- Med henblik på at understøtte attraktive byer, landsbyer og landdistrikter gennemføres opkøb og nedrivning af kondemneringsegnede boliger
- Styrke Nykøbing Falster som stærk hovedby, herunder blandt andet understøtte et godt og attraktivt by- og detailhandelsliv i bymidten
- Via deltagelse i det internationale projekt "TOUR-BO" sættes der fokus på forøge den turismemæssige omsætning inden for bæredygtig natur- og kulturarvsturisme med særligt fokus på aktiv turisme og lokal fødevarerproduktion, herunder udvikling af fire tematiserede fødevareruter og større samarbejde med tysk fødevarerenetværk mv.
- Udvikling og vedtagelse af bosætningsstrategi med fokus på tiltrækning og fastholdelse af borgere

Centrale samarbejdspartnere

Understøtte borgere og foreninger m.fl. når de igangsætter initiativer med fokus på videreudvikling af byer, landsbyer og lokalsamfund.

En konkret case

Dialog med lokalområder

Dialoggrupper har siden 2015 igennem afdeling for Park og Vej været et vigtigt værktøj til dialog med lokalområder om de fysiske rammer for udvikling af kommunens lokalområder. Dialoggrupperne skal i 2020 udvikles i en ny version 2.0, der breder anvendelsen ud i hele Center for Teknik & Miljø, med deltagelse fra alle afdelinger i centret. Opgaveudvalget for Landdistrikter og Turisme (LTU) skal i 2020 arbejde med struktur og organisering af kommunens dialog med lokalområder i forhold til udviklingsinitiativer og bosætning.

VERDENSMÅL 12: ANSVARLIGT FORBRUG OG PRODUKTION

SIKRE BÆREDYGTIGT FORBRUG OG PRODUKTIONSFORMER.

Målet sætter fokus på bæredygtig forvaltning af naturressourcer, reduktion af madspild og affaldsgenerering, bæredygtige indkøbspraksisser, reduktion af fossile brændstoffer, forsvarlig forvaltning af kemikalier og minimering af indvirkning på sundhed og miljø mv.

Strategisk ophæng i Guldborgsund Kommune

- Tværpolitisk mål: en bæredygtig kommune

Eksempler på indsatser i Guldborgsund Kommune

- Bioøkonomisk Vækstcenter sætter løbende fokus på videreudvikling og realisering af tiltag. Ved den årlige "Dansk Bioøkonomi Konference", der afholdes i Sakskøbing samles de relevante aktører og fremviser state of the art løsninger med henblik på erfaringsudveksling og på at understøtte konkrete udviklings-samarbejder
- Affaldsplan er under udvikling
- Ny indkøbspolitik er under udvikling, hvor FN's verdensmål vil være en faktor til overvejelse.
- Guldborgsund samarbejder med "Ren Natur" om affaldsindsamling, hvor foreninger kan få penge, for at samle affald langs udvalgte ruter i kommunen.
- Med budgetforlig 2020 er der truffet beslutning om at udskift lyskilder i Nykøbing Falsters Idrætspark til energibesparende LED-lyskilder.
- Via deltagelse i det internationale projekt "Biocass100%" arbejdes der på en samlet og koordineret udnyttelse af den lokale biomasse og etablering af tekniske udnyttelsesfaciliteter. Projektets vil arbejde på at understøtte øget anvendelse af grøn energi, sikre ressourcebesparelser samt udvikle nye grønne løsninger
- Affaldssortering på skolerne (se casebeskrivelse)
- Ren Natur (se casebeskrivelse)
- Genanvendelse af brugt IT og andet udstyr (se casebeskrivelse).

Centrale samarbejdspartnere

REFA, erhvervslivet, skoler, foreninger, borgere m.fl.

En konkret case

Affaldssortering på skolerne – sortering af plastik reducerer udgifter til dagrenovation

Elever fra Nordbyskolen kontaktede REFA for at høre om mulighederne for at affaldssortere. Det er nu blevet en realitet og det spredt sig som ringe i vandet til andre daginstitutioner, grundskoler, ungdomsuddannelser mv. Det betyder samtidig, at der er mindre behov for dagrenovation, hvorved skolerne sparer penge. Konkret sparer Nordbyskolen årligt mellem 2000-5000 kr.

Ren natur

Guldborgsund Kommune har indgået samarbejde med "Ren Natur", som er en non-profit organisation, der arbejder for at mindske mængderne af henkastet affald. Grundidéen er at udpege ruter og involvere private indsamlingsgrupper og ildsjæle med blandt andet handsker og affaldssække.

Genanvendelse af brugt IT og andet udstyr

I 2018 startede It-afdelingen og Guldborgsund Handicap et samarbejde omkring fjernelse af pap og flamingo. Senere udviklede samarbejdet sig til også at handle om afhentning og genanvendelse af brugt it og andet it-udstyr. Aftalen handler om GDPR-problemstillinger, dvs. at sikre "destruktion" af harddisk og ram, så ingen personfølsomme oplysninger kan genskabes. Det handler samtidig om miljørigtig genanvendelse af brugt it-udstyr, herunder adskillelse af brugte maskiner, for herefter at få dette afhentet til genbrug. Samarbejdet er et eksempel på løbende at tænke på nye muligheder for at understøtte hinanden på tværs af centrene i relation til bæredygtighed og i relation til bedre udnyttelse af vores fælles ressourcer.

VERDENSMÅL 13: KLIMAINDSATS

HANDLE HURTIGT FOR AT BEKÆMPE KLIMAFORANDRINGER OG DERES KONSEKVENSER.

Verdensmålet sætter fokus på at understøtte effektiv planlægning og forvaltning, som relaterer sig til klimaændringer, gennemførelse af tiltag mod klimaforandringer og arbejde for skadesbegrænsning og tidlig varsling af klimaændringer.

Strategisk ophæng i Guldborgsund Kommune

- Tværpolitisk mål: en bæredygtig kommune
- Det guldborgsundske mindset: tidlig og rettidig indsats

Eksempler på indsatser i Guldborgsund Kommune

- Med budgetforlig 2020 afsættes en pulje på 10 mio. kr. til at fremme udvikling af klimaindsatser.
- Udvikling, vedtagelse og implementering af klimatilpasningsplan
- Bioøkonomisk vækstcenter
- Overgang til nul-emissionsbusser (se casebeskrivelse).
- Klimatilpasning af byer og land via blandt andet afledning af regnvand, pasning af vandløb og økosystemer
- I forbindelse med kommende skolebyggeri er det besluttet, at skolen skal være en verdensmåls-skole. Konkret betyder det, at verdensmålene er i fokus og for betydning for eksempelvis læring, materialer og energiforbrug mv.

Centrale samarbejdspartnere

Lodsejere, digelaug m.fl.

En konkret case

Klimaplan

Den vedtagne klimaplan tager afsæt i paradigmeskiftet "fra klimaduks til ressource smart" og har fokus på tre vigtige punkter, nemlig 1.) Fastsættelse af nye tilpassede klimamål, 2.) Tilslutning til en ny borgmesterpagt og 3.) Årlige opgørelser af kommunens CO2-bidrag. I klimaplanen er udgangspunktet ikke så meget opnåelsen af bestemte måltal, men i højere grad opfyldelsen af byrådets strategiske målsætninger om en grøn udvikling og en bevidst satsning på bioøkonomi - til gavn for alle kommunens borgere. Denne tilgang er helt i overensstemmelse med regeringsgrundlagets fokus på at "videreføre en ambitiøs og bæredygtig grøn omstilling". I implementeringsindsatsen er der er kontinuerligt fokus på klimatiltag, der reducerer udledningen af drivhusgasser, såsom eksempelvis indsatsen om energirenovering i kommunens egne ejendomme og i det store adfærdsprojekt "Guldborgsund handler".

Emmissionsfri buskørsel

Da Guldborgsund Kommune i februar måned skulle træffe beslutning om fremtidig busdrift, var der en række forskellige muligheder. Udvalget for Teknik, Miljø og Ejendomme prioriterede i den forbindelse emissionsfri buskørsel på trods af, at denne løsning var mere omkostningstung. Det betyder, at buskørsel i Guldborgsund fremadrettet vil være fri for CO2 udledning og for lokal luftforurening. Samtidig har busserne en betydelig lavere støjpåvirkning end busser drevet på biodiesel.

VERDENSMÅL 14: LIVET I HAVET

BEVARE OG SIKRE BÆREDYGTIG BRUG AF VERDENS HAVE OG DERES RESSOURCER.

Verdensmål 14 sætter fokus på verdenshavene og på at forhindre og reducere forurening, at beskytte og forvalte hav- og kystnære økosystemer bæredygtigt, regulering af fiskeri samt at understøtte videnskabelig viden på området.

Strategisk ophæng i Guldborgsund Kommune

- Tværpolitisk mål: en bæredygtig kommune
- Det guldborgsundske mindset: tidlig og rettidig indsats

Eksempler på indsatser i Guldborgsund Kommune

- Bioøkonomisk vækstcenter samarbejder med forsknings- og videnaktører om at videreudvikle koncept for bæredygtigt aquakulturcenter og herunder på at undersøge mulighederne for opdrætning af fisk på stald
- Fishing Zealand (se mere under casebeskrivelse nedenfor)
- Der er bevilget tilskud til et projekt, hvor sejlkлубben i Stubbekøbing udfører forsøg med at dyrke muslinger i havvandet ud for Stubbekøbing

Centrale samarbejdspartnere

Virksomheder, forsknings- og uddannelsesinstitutioner, foreninger, borgere, nabokommuner, interesseorganisationer, lystfiskere m.fl.

En konkret case

Fishing Zealand

Fishing Zealand er et ambitiøst projekt, hvor Guldborgsund Kommune i samarbejde med Danmarks Sportfiskerforbund, øvrige kommuner på Sjælland og Øerne og frivillige lystfiskere arbejder sammen med lokale virksomheder og turistorganisationer om at udvikle bæredygtig lystfisketurisme og forbedre fiskemuligheder i hele regionen. Et vigtigt element i Fishing Zealand er, at den nuværende tilstand i vandløb, søer og kyster skal forbedres, sådan at de vilde fiskebestande får bedre forudsætninger for at reproducere sig. Udsætningerne af lokalt tilpassede ørreder er ligeledes en hjørnesteen, ligesom alle udfordringer, som begrænser fiskenes mulighed for at gennemføre deres livscyklus, skal adresseres. Dertil kommer, at der også arrangeres aktiviteter såsom lystfiskeri for børn og unge, rensning af strande, skabe gydepladser, oprensning af åer og vandløb mv.

VERDENSMÅL 15: LIVET PÅ LAND

BESKYTTE, GENOPRETTE OG STØTTE BÆREDYGTIG BRUG AF ØKOSYSTEMER PÅ LAND, FREMME BÆREDYGTIGT SKOVBRUG, BEKÆMPE ØRKENDANNELSE, STANDSE UDPINING AF JORDEN OG TAB AF BIODIVERSITET.

Med verdensmål 15 sættes der fokus på genoprettelse og bæredygtig brug af økosystemer såsom skove og vådområder, fremme af bæredygtig forvaltning af skove, skovrejsning og skovtilplantning, stoppe tab af biodiversitet, beskytte og forhindre udryddelse af truede arter, forhindre udbredelse af invasive arter på land- og i vandøkosystemer mv.

Strategisk ophæng i Guldborgsund Kommune

- Tværpolitisk mål: en bæredygtig kommune

Eksempler på indsatser i Guldborgsund Kommune

- Naturstrategi for Guldborgsund Kommune sætter fokus på at sikre større sammenhængende naturområder, at udvikle, bevare og pleje bevaringsværdige naturtyper og egnskarakteristiske landskaber samt at udvikle muligheder for oplevelser og læring i naturen
- Fokus på større sammenhængende områder som for eksempel Horreby Lyng, Maribosøerne, Sydfalster/Bøtø, Guldborgsund mv.
- Drift og naturpleje af naturområder med fokus på at sikre bevaringsværdige naturtyper og arter
- Naturgenopretning og naturpleje i Bøtø; Guldborgsund Kommune har samarbejdet med Den Danske Naturfond om omdannelse af mørke granbevoksninger i Bøtø til lyse skove med åbne sletter, der afgræsses af kvæg og vildheste. Indsatsen skaber naturgevinster samt grundlag for videreudvikling af området som udflugtsmål for besøgende
- Naturgenopretning i Horreby Lyng (se casebeskrivelse nedenfor)

Centrale samarbejdspartnere

Grønt Råd, Den Danske Naturfond, ministerier, større lodsejere m.fl.

En konkret case

Horreby Lyng

Formålet med naturgenopretningsprojektet i Horreby Lyng er at retablere højmosen. Mosen er gennem dræning og grøftning blevet tørlagt, for at der kunne udvindes tørv. Ved at tilbageholde regnvand, lukke grøfter og dræn og ved at etablere af ny randkanal rundt om mosen, er der skabt de helt rette forudsætninger for spagnum-mosser, der kræver meget fugtige forhold. Der er samtidig blevet importeret spagnum mosser fra Estland til området, der kan kickstarte mosen igen. Naturgenopretningsprojektet bliver udført i et samarbejde mellem Guldborgsund Kommune, lodsejerne, højmoseeksperter, naturrådgivning indenfor blandt hydrologi, skov- og naturkonsulenter, Københavns Universitet, lokale entreprenører m.fl. Projektet er finansieret af EU LIFE samt Miljøministeriet med ca. 20 mio. kr.

VERDENSMÅL 16: FRED, RETFÆRDIGHED OG STÆRKE INSTITUTIONER

STØTTE FREDELIGE OG INKLUDERENDE SAMFUND, GIVE ALLE ADGANG TIL RETSSIKKERHED OG OPBYGGE EFFEKTIVE, ANSVARLIGE OG INDDRAGENDE INSTITUTIONER PÅ ALLE NIVEAUER.

Verdensmål 16 handler om at sikre fredelige og trygge samfund og har varierende indhold og rækkevidde i forskellige dele af verden. Det handler blandt andet om at udvikle effektive, ansvarlige og gennemsigtige institutioner på alle niveauer samt at sikre lydhøre, inkluderende, deltagerbaserede og repræsentative beslutningsprocesser.

Strategisk ophæng i Guldborgsund Kommune

- Det guldborgsundske mindset: samskabelse og dialog

Eksempler på indsatser i Guldborgsund Kommune

- Proces omkring udvikling og vedtagelse af kommuneplan 2019-2031 (se mere under casebeskrivelse)
- Involvering af borgergrupper m.fl. i aktivitetsplaner og helhedsplanlægning for Lindholm
- Landdistriktsudvikling via dialog med og tilskud til lokalområder, samarbejde med foreninger, fællesskaber, ildsjæle, kultur- og fritidsklubber, sportsklubber
- Understøtte synlighed og informationsdeling via udvalgte platforme, herunder "Minlandsby"-app, Naturlandet, hjemmesider og facebooksider (Guldborgsund Kommune, Vores Guldborgsund mv.). Visitsiden, Boblberg og Kulturonaut.
- Fortsat styrkelse og implementering af den tidlige fælles opsporings- og refleksionsmodel omkring familien, GUSA 2,0
- Samarbejde med Sydsjælland og Lolland-Falsters politi omkring det kriminalforebyggende arbejde

Centrale samarbejdspartnere

Kommunen vil generelt benytte samskabelse og dialog som tilgang i opgaveløsningen.

Et par konkrete cases

Tryghedsambassadører

I regi af samarbejde med Sydsjælland og Lolland-Falsters politi omkring det kriminalforebyggende arbejde er der blandt andet etableret et netværk af "tryghedsambassadører", der frivilligt understøtter det borgernære politiarbejde i lokalområderne.

Proces omkring udvikling og vedtagelse af Kommuneplan 2019 - 2031

Byrådet valgte en stor grad af samskabelse og involvering i hele processen omkring udvikling og vedtagelse af kommuneplan 2019-2031. Som optakt var der arrangeret en præ-høringsfase, hvor de lokale borgere kunne bidrage med input til, hvad de synes der skal lægges vægt på. De input som blev modtaget i høringsfasen blev indarbejdet i det første udkast til kommuneplan, som blev sendt i høring. I selve den officielle høringsfase var der ligeledes en stor grad af involvering i og med, at der blev afholdt 4 offentlige dialogmøder samt møder med faglige aktører, som bidrog. Høringsfasen resulterede i, at den endelige kommuneplan blev meget anderledes end de første udkast og det må konstateres, at dialogen med borgerne gjorde en afgørende forskel.

VERDENSMÅL 17: PARTNERSKAB FOR HANDLING

REVITALISERE DET GLOBALE PARTNERSKAB FOR BÆREDYGTIG UDVIKLING OG STYRKE MIDLERNE TIL AT NÅ MÅLENE.

Målet sætter fokus på at tilskynde og fremme effektive partnerskaber, og herunder eksempelvis partnerskaber mellem kommune og civilsamfund, der skaber bæredygtige velfærdsløsninger.

Strategisk ophæng i Guldborgsund Kommune

- Tværpolitisk mål: Mangfoldige fællesskaber.
- Det guldborgsundske mindset: Samskabelse og dialog
- Tværpolitisk mål om at flere borgere bosætter sig
- Tværpolitisk mål om, at internationalisering er øget

Eksempler på indsatser i Guldborgsund Kommune

- LTU – 17,4udvalget, der er sammensat af borgere, politikere og lokale aktører inden for de udvalgte fokusområder fx med at skabe attraktive fællesskaber på Ydre Østerbro og i landdistrikter
- Områdefornyelse på Stubbekøbing Havn, hvor der i samskabelse med borgere og andre lokale aktører arbejder indsatsområder inden for Fritid, Havneplads, Fritidshavne, Identitet og Fællesskab samt Vestergade
- EU-projektet UrbCulturalPlanning fokuserer på bæredygtig byudvikling og social inklusion gennem borgerinvolverende, innovative og kunstneriske/kulturelle processer. Projektet igangsætter forskellige aktiviteter, hvor kunst og kultur engagerer børn og unge aktivt i udviklingen af deres lokalområde.
- Dannelsesansledninger for alle – formaliseret netværksdannelse (internt og eksternt) med fokus på at sikre, at alle borgere får mulighed for at deltage i relevante fællesskaber
- FÆLLES-SKABET; et forum for at dele viden om samskabelse i Guldborgsund, der mødes ca. 4 gange årligt. Ca. 100 ansatte samt lokale aktører er en del af netværket.
- Ny bosætningsstrategi: der udarbejdes i 2020 en ny bosætningsstrategi, hvor lokale aktører som borgergrupper foreninger, virksomheder mv inviteres med i processens start ved en række "tapasmøder". Møderne skaber eksternt engagement og ejerskab og grobund for det videre fælles arbejde om bosætning

Centrale samarbejdspartnere

Guldborgsund Kommune indgår i lokale, kommunale, regionale, nationale og internationale samarbejder med relevante aktører.

Et par konkrete case

LUNA – Liv og udvikling i Nørre Alslev

LUNA er navnet på en frivillig forening i Nørre Alslev på Falster, der arbejder for at udvikle byen og området med aktiviteter og faciliteter. Lige nu etablerer LUNA ny stor bevægelsespark til glæde for alle.

Landsbyordninger

landsbyordningen i bl.a. Eskilstrup og Væggerløse gør det muligt, at skole, foreninger, plejehjem mv i de mindre byer "smelter sammen" og skaber sammenhængskraft og dynamiske fællesskaber på tværs af generationer og traditionelle mødesteder i de mindre byer

Vegvisir Race

Et kapsejlads, der på tre år er vokset fra 14 til 120 deltagere og i samskabelse med lokale aktører er blevet en folkefest, som skaber oplevelser for alle i de berørte byer og kyststrækninger

Internationalt skolesamarbejde om "Climate changes" via projekt "Exchanges for all"

6 af kommunens folkeskoler deltager i internationalt skoleprojekt med fokus på "climate changes". Projektet indebærer, at 8. klasserne gennemfører studiebesøg samt er værter for genbesøg her i området. kommunen. Projektet understøtter elevernes dannelse, mobilitet, kulturforståelse, kommunikationsevner og internationale udsyn.

OPSAMLING

Som beskrevet indledningsvis er denne statusrapport en samling af eksempler på initiativer, som gennemføres i regi af Guldborgsund Kommune, som korresponderer med de sigtepunkter og hensigter, som FN's 17 verdensmål opstiller.

Baggrunden for at samle eksemplerne er blandt andet byrådets beslutning om at arbejde med verdensmålene som værdimæssigt bagtæppe. Det vil være givtigt med en drøftelse af, hvordan vi i Guldborgsund Kommune fremadrettet skal arbejde med FN's verdensmål. Inspiration til en drøftelse af denne karakter kan blandt andet være følgende spørgsmål:

- Hvilken rolle skal verdensmålene fremadrette spille i Guldborgsund Kommune og hvad betyder det, at de udgør et "værdimæssigt bagtæppe"?
- Er der ønske om at opjustere eller nedgradere særlige mål og indsatser?
- Vil det være hensigtsmæssigt at kommunikere tydeligere om GBS verdensmål indsats?
- Hvordan skal verdensmål indsatsen organiseres?
- Er der nogle af verdensmålene, som er mere relevante i kommunalt regi og/eller i Guldborgsund Kommune regi end andre?
- Vil vi arbejde med alle verdensmål eller er der nogle særlige, vi vil udvælge og sætte ekstra fokus på?
- Skal verdensmål-indsatsen fremover have mere forandringskabende fokus?